

Gjødselutslippet i Eidsvåg:

Velkommen til informasjonsmøte

MOLDE KOMMUNE

Hvem er her?

Aktør	Navn	Tittel
Havila Biogass	Espen Govasmark	direktør for drift og prosjekt
Kystverket	Hans Petter Mortensholm	direktør for miljøberedskap
Statsforvalteren	Frank Madsøy Linda Aaram	områdedirektør for berekraftig naturbruk underdirektør naturforvaltning
Molde kommune	Trygve Grydeland Lisbeth Smørholm Johan Hals Kristine Jønsson Marcel Bowien Vegard Øverås Lied Hilde Johansen	ordfører kommunalsjef, teknisk plan, næring og miljø konstituert enhetsleder drift og forvaltning konstituert avdelingsleder, forvaltning rådgiver miljøforvaltning avdelingsleder vann, Molde vann og avløp KF kommunikasjonssjef

Agenda

- Velkommen
- Hva skjedde og hvordan rydder vi opp?
Havila Biogass
- Hvordan følger miljømyndighetene opp?
Kystverket og Statsforvalteren.
- Hvordan følger kommunen opp?
Molde kommune, Molde vann og avløp KF
- Spørsmål og svar

Havila Biogass AS

Informasjonsmøte lekkasje biogjødsel

Daglig leder: Kjell Evensgård
Direktør Drift og Prosjekt: Espen Govasmark (PhD)

- Eid av Havila Holding
- Utvikler og drifter biogassanlegg over hele Norge
- Leverer løsninger for å redusere klimautslipp, og produsere biogjødsel for jordbruket
- Anlegget på Nesset/Raudsand er vårt minste anlegg/prosjekt

Tema for møtet

- Hva er aktiviteten på Nesset
- Hva skjedde fredag 5 september
- Hva er lekkasjen
- Hva gjør vi nå umiddelbart
- Hva gjør vi på lang sikt

- Biogass er utråtning av organisk materiale
- Ved å samle gjødsel fra landbruk og marin næring, så hindrer man store utslipp av metan
- Istedenfor at metan slipper ut i atmosfæren, så fanges denne, renses og brukes isteden for diesel, LNG og lignende
- Restene etter utråtningen er bio-gjødsel med mye næring og brukes i jordbruket
- All produksjon av biogass må oppfylle relevante regelverk, inkludert:
 - Kommunal regulering og krav,
 - Statsforvalters krav rundt håndtering av alle fraksjoner (utslippstillatelse),
 - Regelverk fra DSB rundt storulykke (når relevant),
 - Mattilsynets regelverk for innhold i bio-gjødslet
 - Videre er våre anlegg sertifisert etter EU direktivene for biogass og sporbarhet i verdikjeden

Biogass og Nesset

Biogass og Nettet

- Nettet Biogass har tillatelse til å håndtere 60.000 tonn per år
- Dette gir en årlig produksjon på ca 42 GWh (tilsvarende energibehovet til 2.400 eneboliger)
- Bio-gjødslet er godkjent for bruk i matproduksjon og spres på bondens jorder

Hendelsen

- Natt til fredag kommer det alarm om lekkasje fra tanken
- Personell som rykket ut til stedet bekrefter at det er lekkasje rundt et rør på tanken mot myra
- Det er ikke gass under trykk, eller utslipp av brennbare eller farlig avfall, men biogjødsel som lekker ut rundt røret
- Det er et stabilt trykk på tanken fra gjødslet på 0,6 bar
- Alle prosjekterte pakninger er designet til å tåle minimum 5 bar, altså over 800% overkapasitet opp mot relevant trykk fra gjødslet

- Hendelsen granskes uavhengig, og granskningen vil avdekke hvorfor det har skjedd og anbefale tiltak for fremtiden
- Teamet kan selv trekke på alle relevante fag, eksperter og disipliner de selv ser behov for – ingen begrensninger
- Vi vil dele funnene, også med bransjen bredere da det er læring for alle biogassaktører fra hendelsen
- Politiet etterforsker også rutinemessig hendelsen
- Svært viktig at feilen ikke oppstår igjen på noen anlegg

Bio-gjødsel og utslipp

- Hva er biogjødsel?
- Hva gjør vi nå?
- Hva gjør vi fremover?
- Hva betyr dette for nærmiljøet?
- Anbefalinger

Ved Espen Govasmark (PhD), Direktør Drift og Prosjekt

Bio-gjødsel og utslipp

Hva inneholder Biogjødsel?

Næringsstoffer

Produktbeskrivelse		
Gjødselvarekategori	Organisk gjødsel	
Behandlingsmetode	Termofilt anaerobt stabilisert	
Fysiske og kjemiske egenskaper		
Tørrestoff (TS)	3.8 %	37.6 kg TS/m ³
Organisk stoff (VS)	64 %	24.4 kg TS/m ³
pH	8.2	
Næringsinnhold		
Plantenæringsstoff	Variasjon	
Total Nitrogen	3.5 kg/m ³	(3.2-4.0)
Ammonium-N	3.2 kg/m ³	(3.0-3.4)
Nitrat-N	Ikke påvist	
Total Fosfor	0.6 kg/m ³	(0.5-0.7)
Plantetilgj. Fosfor (P-AL)	0.5 kg/m ³	(0.4-0.6)
Plantetilgj. Kalium (K-AL)	1.85 kg/m ³	(1.6-2.1)
Total Svovel	0.22 kg/m ³	(0.18-0.25)

Bakterier og plast- og glasspartikler

2025-08-07	Kunde	2025-08-07	2025-08-08	2025-08-21	Slam
Parameter	Metode	Resultat	Enhet		
E. coli* ¹	Intern metode basert på tilbaketrukket NS 4714	<2	MPN/g		
Termotolerante koliforme bakterier* ¹	Intern metode basert på tilbaketrukket NS 4714	<2	MPN/g		
Salmonella spp.* ¹	AFNOR BIO 12/32-10/11	Ikke påvist	/25 g		
Plast- og glasspartikler >2mm* ²		0.00038	g/100 g		
Parasittegg (parasittegg og -larver)* ³	Intern parasittologisk metode	<1	i prøven		

Bio-gjødsel og utslipp

Hvilke tiltak ble gjort umiddelbart?

Oppdemming fra Bioreaktor

Oppdemming biogjødsel i myr

Overføring til biogjødseltank

Kommunikasjon

- Varsel til lokalt brannvesen/Molde kommune
- Varsel iht. varslingsliste i Beredskapsplan
 - SMS/Facebook
- Varsel til landbruket ved Biosum AS
- Varsel til Statsforvalter Møre og Romsdal
- Varsel til Molde kommune

Bio-gjødsel og utslipp

Hvilke tiltak gjøres nå? – myr og spredning av Biogjødsel

Pumpe ut Biogjødsel og myrvann fra demning

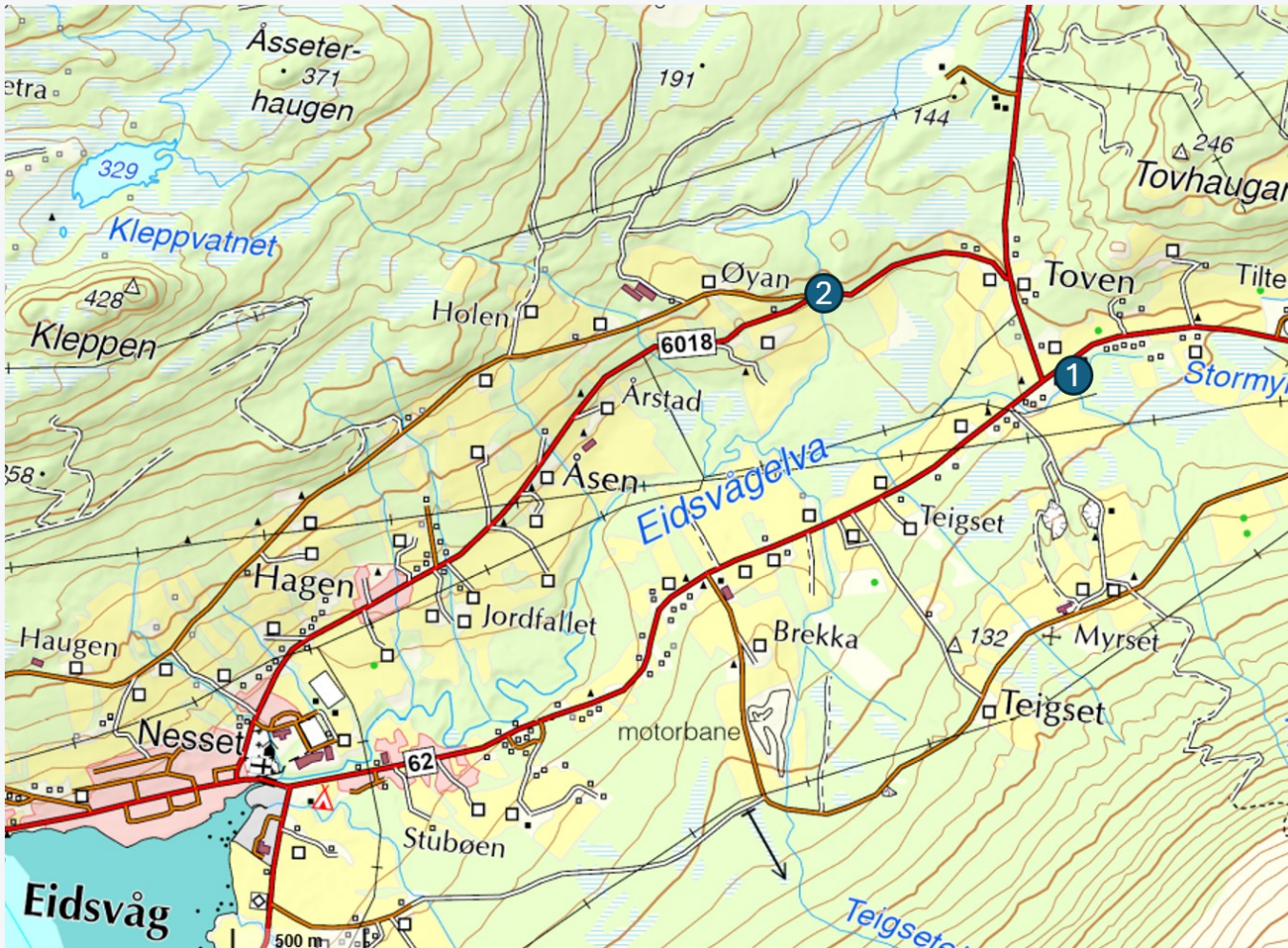

Biogjødsel og myrvann til godkjent mottak

Bio-gjødsel og utslipp

Hvilke tiltak gjøres nå? – vask av vassdrag

Hva gjør vi på lengre sikt?

September

1. Restaurere vassdrag

A. Gyteplasser i elv

Vask av bekk og elv – 12.9 - 14.9

«Vask» av bunn elv – plan utvikles

2. Miljøkartlegging

1. Befaring – 8.9 og gjentas

2. Oksygenmåling fjord – 12.9

3. Vannprøver i vassdrag – 5.9 og pågår

4. Utarbeide plan for videre miljøarbeid

Oktober og fremover

1. Statsforvalter gir pålegg

2. Miljøkartlegging

3. Miljøplan

Anbefalinger og råd til befolkningen

- Ved skader, ta kontakt med eget forsikringsselskap og få skaden registrert
- Dersom skader er forårsaket fra utslippet, skal dette dekkes av Havila sin forsikring
- **Ferdse i myr**
 - Anbefaler å ikke gå i myra
- **Ferdse i vassdrag og fjord**
 - Molde kommune gir helsefaglige råd til befolkningen

Spørsmål

Kystverket:

Hans Petter Mortensholm
direktør for miljøberedskap

Vi strekker oss langt!

Nasjonal beredskap – akutt forurensing

Ansvarlig forurensner

- Ansvar for å håndtere aksjon og opprydding

Kommune og IUA

- Aksjons- og bistandsplikt
- Informasjon til publikum lokalt

Staten

- Bistår kommunale aksjoner
- Fører eller delegerer tilsynsansvar
- Har beredskap for større hendelser
- Kan overta aksjoner ved større hendelser – etter gitte kriterier

110: Varsler brann

brann varsler kystverket

Kystverkets miljøvakt

Folkemøte – Eidsvåg

11. september

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

12.09.2025

Hendelseforløp og roller til nå

- Havila som eier anlegget og ansvarlig for utslippet har varslingsplikt, og har varslet 110 sentralen, kommunalt brannvesen
- Kystverket som overordnet myndighet i saker med aktuttforurensing er varslet, og har hatt oppfølging av bedriften. Bedriften iverksetter tiltak for å begrense skaden.
- Statsforvalteren ble informert av virksomheten fredag, og er blitt løpende oppdatert av Kystverket
- SF vil følge opp Havila videre – fra nå av
- Informasjon til innbyggerne: Kommunen arrangerer folkemøte nå i dag.

Aktiviteten framover

- Bedriften vil få pålegg om oppfølging av hendelsen/ SF følger opp virksomheten
- Skaden på natur og miljø må begrenses mest mulig. Bedriften skal sette i gang tiltak for opprydding og restaurering av naturen som har fått skade.
 - Myr, Eidsvågaelva og Eidsvågen er påverka
 - Akutt forureining og næringsstoffforurensing på lang sikt
 - Fiskedød i ferskvatn og kystvatn
 - Utslippet kan føre til tilslamming, og ødelegge av elva som leveområde for vannorganismer.
- Det må undersøkes hva som var årsaken til hendelsen.

Molde kommune:

Lisbeth Smørholm

kommunalsjef, sektor for teknisk, plan, næring og miljø

Vegard Øverås Lied

avdelingsleder vann, Molde vann og avløp KF

Vi strekker oss langt!

Molde kommune

MOLDE KOMMUNE

Romsdal interkommunale utvalg mot akutt forurensning (RIUA) er et interkommunalt samarbeid for å ivareta kommunenes beredskapsplikt etter forurensningsloven. RIUA består av Molde, Hustadvika, Vestnes, Aukra og Rauma kommune. Molde kommune er vertskommune for RIUA.

Rauma

Molde

Hustadvika

Vestnes

Aukra

Kommunen skal sørge for beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen, og som ikke dekkes av privat beredskap. Beredskapsplikten til kommunen er nærmere regulert i forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning.

Molde kommune

- Har tillit til at Havila Biogass tar sitt ansvar, gjennomfører nødvendige tiltak og informerer innbyggerne etter behov.
- Har tillit til at Statsforvalteren og Kystverket følger opp miljømyndighetenes ansvar og informerer innbyggerne etter behov.
- Følger situasjonen og ser til at løsningene blir tilfredsstillende.
- Legger til rette for felles informasjonsmøte, med direkte informasjon, spørsmål og svar.
- Generell veiledning til innbyggerne.
- Kommunens rolle kan endre seg om ikke Havila Biogass og myndigheter følger opp.

Drikkevannet er trygt å drikke

- Det er vannledningsnett og vannkummer i berørt myrområde.
- Molde vann og avløp KF undersøkte mulige innsig umiddelbart etter hendelsen.
- Konklusjon: Aktuell ledning og kum er ikke påvirket av utslippet.

